

Plan aanpak jeugdwerkloosheid **Help jongeren de crisis door!**

Maart 2009

Dit plan is opgesteld door FNV Jong

Jeroen de Glas (voorzitter)
Jamila Aanzi (vice-voorzitter)

1. Analyse huidige situatie

De huidige economische crisis slaat ongenadig hard toe. Niet alleen banken zitten in de problemen maar juist de reguliere economie is sinds begin dit jaar in het slop geraakt. Deze dramatische teruggang heeft gevolgen voor iedereen maar voor sommige groepen in het bijzonder. Het kabinet en de sociale partners werken aan een nieuw sociaal akkoord, zo horen wij. Hierbij doen we als FNV Jong een klemmend beroep op de overheid en werkgevers- en werknemersorganisaties om in deze roerige tijden prioriteit te geven aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Want daar is alle reden toe. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn voor jongeren zo slecht dat sommigen vrezen voor een 'verloren generatie' anderen hebben het zelfs over een 'bloedbad onder jongeren'. De jeugdwerkloosheid loopt sinds december 2008 op en de vooruitzichten zijn zo mogelijk nog dramatischer. Zorgwekkend is ook dat er een tekort van 150.000 stageplaatsen dreigt waardoor ook schoolgaande jongeren klem komen te zitten. Dat zal de cijfers van voortijdige schooluitval en de jeugdwerkloosheid alleen maar verder doen stijgen. Feit is dat jongeren de klos zijn. FNV Jong vindt dat tegen elke prijs voorkomen moet worden dat de jeugdwerkloosheid stijgt tot het niveau van de jaren tachtig. Dat kunnen we ons als samenleving niet permitteren. De jongeren zijn bij herstel van de economie weer hard nodig. We kunnen niet toestaan dat grote groepen nu een tijd uit het arbeidsproces vallen want daarmee zijn ze afgeschreven voor de toekomst.

Wij willen dan ook dat het kabinet en de sociale partners de jeugdwerkloosheid zo snel mogelijk gecoördineerd gaan aanpakken. Jongeren moeten garantie op werk en/of scholing krijgen. Geen getreuzel! Aan het werk!

Wat is er aan de hand?

- *jongeren zijn de dupe van de crisis*

In december 2008 bleek uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) dat de jeugdwerkloosheid voor het eerst sinds jaren weer toeneemt. Deze ontwikkeling heeft zich in januari van dit jaar verder voortgezet. De jeugdwerkloosheid is gestegen tot 9.2%. Dat zijn 78.000 jongeren! Dat het aantal werkloze jongeren zal stijgen, blijkt uit elke prognose. Zo is duidelijk dat alleen al in Amsterdam het komend jaar 4.000 jongeren hun baan zullen verliezen en in 2010 waarschijnlijk twee keer zo veel. Experts verwachten dat het totale aantal werkloze jongeren dit jaar nog eens flink toeneemt. Met betrekking tot jeugdwerkloosheid geldt de regel dat het twee keer zo hoog is als de werkloosheid onder de reguliere beroepsbevolking. Dat betekent voor 2010 een percentage jeugdwerkloosheid van 17%. Dat zijn ruim 150.000 jongeren! Onomwonden moet worden gesteld dat jongeren bovenmatig hard door de crisis worden getroffen. Jongeren die van school komen vinden veel moeilijker dan voorheen een baan. Ze zitten langer thuis en solliciteren zich suf. En werkende jongeren vliegen er als een van de eerste uit. Vooral ook omdat zij vaak een flexibele arbeidsrelatie hebben. Deze flexibele schil wordt weggesneden en daarmee worden vooral jongeren getroffen. Meestal hebben deze jongeren geen of nauwelijks recht op WW. Voor schoolverlaters en baanverliezers ziet de nabije toekomst er dus allesbehalve rooskleurig uit. Waar moeten zij naartoe?

- *jongeren zijn hard nodig in de nabije toekomst*
Voordat de crisis uitbrak was er een flink tekort aan werknemers. We weten ook dat het tekort aan arbeidskrachten in de nabije toekomst door de vergrijzing structureel is. De jongeren zijn dus al heel snel weer nodig. Misschien door een opleving al over een of twee jaar. Het gaat er nu dus om dat jongeren betrokken blijven bij de arbeidsmarkt door scholing of werk. Want als zij dan binnenkort weer nodig zijn moeten ze direct aan de slag kunnen. Het oplopen van een achterstand op de arbeidsmarkt moet tegen elke prijs worden tegengegaan. Als je langer dan een half jaar zonder onderwijs of werk zit loop je blijvende schade op. En daar is dus echt niemand bij gebaat. De aantrekkende economie niet en de jongere al helemaal niet. Bezig en betrokken blijven moet dus het motto zijn.

- *aanpak drop-outs faalt*
Behalve dat veel jongeren hun baan kwijt zijn of nog zullen verliezen hebben we nog een ander probleem in Nederland. Er is een groep harde kern jeugdwerklozen en het lukt maar niet deze groep te helpen. Door de gunstige conjunctuur bleef dit probleem lang verhuld maar nu wordt steeds duidelijker dat het echt mis dreigt te gaan. In de afgelopen jaren nam de jeugdwerkloosheid in totaal wel af maar de groep die langdurig zonder werk zat groeide. Meestal hebben deze jongeren geen startkwalificatie waardoor ze weinig perspectief op werk hebben. Deze jongeren zijn over het algemeen niet in beeld bij de uitkeringsinstanties. Zij worden dan ook niet meegenomen in de werkloosheidcijfers maar moeten daar eigenlijk bij worden opgeteld. De Algemene Rekenkamer schat deze harde kern van onbekende jongeren op 55.000. Nu moet voorkomen worden dat deze groep door de slechte vooruitzichten groeit!

De verontrustende vooruitzichten voor jongeren moeten zo snel mogelijk worden verbeterd. Want de jongeren mogen nu niet worden afgeschreven! Dat is slecht voor de jongeren, slecht voor de economie en dus slecht voor het land. Geef jongeren de kans aan de slag te gaan of te blijven! Sluit geen instrument of maatregel uit. Maar doe vooral iets!

2. Aanpak jeugdwerkloosheid

FNV Jong eist een sociaal akkoord voor jongeren want dat is hard nodig. De overheid moet niet langer toekijken hoe het misgaat. De ministers Rouvoet en Donner moeten nu handelen. Om de heren op weg te helpen doet FNV Jong met dit plan suggesties voor een aanpak om de jeugdwerkloosheid tegen te gaan. Die kunnen zo worden toegepast om het ergste leed te verzachten. Hup, heren! Aan het werk!

Wat te doen?

- *garanties voor werkloze jongeren*
Hoe langer iemand uit het arbeidsproces is hoe moeilijker het wordt om succesvol terug te keren. FNV Jong vindt dat jongeren die werkloos worden de garantie moeten hebben dat zij in elk geval binnen een half jaar of weer aan het werk zijn of scholing volgen. Daar hoeft je de Bijstand niet voor af te schaffen, daar zijn investeringen voor nodig. FNV Jong vindt dat de enorme potten met geld van de O&O- fondsen (opleidingsgelden) nu moeten worden ingezet om jongeren die niet in een bepaalde sector werken naar binnen te trekken. Ook intersectorale mobiliteit moet wat ons betreft mogelijk zijn. Met het inzetten van deze fondsen geven de sociale partners het duidelijke signaal dat zij hun verantwoordelijkheid nemen. Geef jongeren bijvoorbeeld een opleiding binnen een bedrijf gefinancierd uit een fonds of door een bijdrage van de overheid. Koppel aan die opleiding bij succesvolle afronding een contract voor bepaalde tijd. Dat kan met een no- riskpolis of een loonkostensubsidie betaalbaar worden. Eventueel kunnen ook de premieafdrachten van werkgevers worden verkleind. Er zijn tal van manieren te bedenken. Belangrijk is dat het gebeurt. Ook werkgevers moeten nu hun bijdrage leveren aan het bestrijden van de crisis. Verplicht hen tot het melden van vacatures bij een publieke vacaturebank zodat deze vacatures in het garantieplan kunnen worden ingezet. De overheid moet juist nu nadrukkelijker de regie nemen in het afstemmen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Samengevat: jongeren moeten aan het werken en leren blijven tot de ergste crisis is overgewaaid. Investeren is nu nodig!
- *gecoördineerd offensief nodig: doorstart Taskforce*
De Taskforce Jeugdwerkloosheid werd opgericht om het doemscenario dat de jeugdwerkloosheid dubbel zo hoog was als de reguliere werkloosheid te bestrijden. Nu zien we dat deze hardnekkige wetmatigheid zich wederom manifesteert. De Taskforce heeft in het verleden goed werk verzet. Met name door onorthodoxe maatregelen te nemen. Maar het werk was niet af was de conclusie in het eindrapport. Toch vond de politiek dat de Taskforce moest verdwijnen. FNV Jong heeft zich daar altijd tegen verzet. Nu blijkt hoe terecht dat was. Uitzonderlijke tijden vragen om uitzonderlijke maatregelen. Wat FNV Jong betreft moet er dan ook zo snel mogelijk een nieuwe Taskforce komen. Ons voorstel WERKGROEP JONG AAN HET WERK. Een gecoördineerde, ministerieoverstijgende eenheid met grote beleidsvrijheid. De taakstelling van deze werkgroep moet zijn: duurzaam werk, opscholing, en het tegengaan van de vrije val. Het opzetten van projecten met sociale partners is een belangrijk uitgangspunt. Bij de eerste Taskforce hebben we gezien dat dat werkt!

- *crisishulp voor schoolverlaters*

Voor schoolverlaters is het zeer moeilijk om in deze tijd een baan te vinden. Veel verstandiger kan het zijn om nog een tijdje langer door te leren. Extra scholing is altijd goed want het verbetert je kansen op de arbeidsmarkt. Scholing loont altijd op de lange termijn. Nu is een extra inzet op korte termijn noodzaak. Zo snel mogelijk moeten er dus maatregelen worden genomen om verlenging van onderwijs en opscholing mogelijk te maken. Denk hierbij aan reductie van het collegegeld of een tijdelijke uitbreiding van het recht op studiefinanciering. Tijdelijk verlaagd schoolgeld voor het MBO kan ook. Ook zouden studenten die tijdens hun studie maatschappelijke diensten verrichten een korting op het collegegeld/schoolgeld kunnen krijgen. Een recht op een stageplek is geen overbodige luxe. Bedrijven zouden per 50 werknemers minimaal 1 stagiair in dienst moeten nemen.

Op de scholen zelf kunnen slimme maatregelen worden genomen: bevorder bijvoorbeeld het stapelen, stel schakeltrajecten in om doorstroom te bevorderen en vergemakkelijk een switch van opleidingsrichting. Sommige onderwijs instellingen nemen zelf al zulke maatregelen. Deze experimenten moeten worden gestimuleerd en uitgebreid.

- *structurele aanpak van de harde kern*

Met de Algemene Rekenkamer vindt FNV Jong dat we de harde kern echt aan moeten pakken. Allereerst is het nodig dat beter duidelijk wordt waarom beleid voor deze groep niet slaagt. De nieuwe Werkgroep zou daar op termijn gedegen onderzoek naar moeten doen. Dat het niet lukt en dat de aanpak hopeloos versnipperd is weten we. Het kabinet mist een gevoel van urgentie. Wij vinden dat onacceptabel. Het beeld is nu al verontrustend, tijd om iets te doen!